

BIJLAGE - HOE WORDT EEN FILM GEMAAKT? |

Het eerste wat nodig is voor een film is een verhaal. Dat kan een nieuw verhaal zijn, speciaal bedacht voor de film. Het kan ook een bestaand verhaal zijn, zoals een boek. De films 'Oorlogswinter', de 'Harry Potter'-films, 'The Lord of the Rings' en 'Briefgeheim' zijn allemaal verfilmde boeken. Om een verhaal te kunnen verfilmen, moet er eerst een scenario worden gemaakt. Daarin staat het verhaal van de film beschreven. Van het scenario wordt vervolgens een script gemaakt waarin dialogen worden uitgeschreven en handelingen uitgebreider worden vastgelegd. Sommige regisseurs maken een storyboard, dat is weer een stapje verder. In het storyboard wordt met tekeningen aangegeven waar de camera moet staan en hoe iedere handeling in beeld gebracht zal worden. Elke tekening geeft een opname weer. In filmtaal noem je dat een *shot*. Je kunt dus de hele film al 'lezen' als een stripverhaal.

Na het scenario, het script en het storyboard, wordt er een draaiboek gemaakt. In het draaiboek staan de aanwijzingen voor wat iedereen moet doen en wanneer. Een film is verdeeld in scènes. Een scène is bijvoorbeeld een gesprek tussen twee mensen. In het draaiboek staat ook wanneer en waar elke scène gefilmd wordt.

SAMENWERKING

Als het filmverhaal bekend is, worden de mensen uitgezocht die samen de film gaan maken. Aan een film werken vaak honderden mensen mee. Iedereen heeft zijn of haar eigen taak. Blijf maar eens in de bioscoop of thuis op de bank wachten tot de aftiteling afgelopen is. De aftiteling bestaat uit een enorme lijst van mensen: mensen die de kleding ontwerpen, de make-up verzorgen, de catering verzorgen, het vervoer regelen enz. Voordat al deze mensen aan het werk kunnen zijn er echter eerst een producent en een regisseur nodig.

PRODUCENT

De producent beslist meestal welke films er gemaakt worden en probeert daarvoor het benodigde geld bij elkaar te krijgen en een geschikte regisseur aan te stellen. Het is erg duur om een film te maken. Alle mensen die eraan mee werken, moeten worden betaald. Een beroemde acteur zoals Leonardo DiCaprio inhuren voor een rol, kost verschrikkelijk veel geld. Apparatuur wordt vaak per dag gehuurd, net als kleding. Soms is het nodig om een deel van de film op een speciale plek op te nemen. Op een verlaten eiland met palmbomen. Of in een dorpje in Afrika.

De producent rekent uit wat alles kost. Moet dat ene stukje film echt op dat eiland opgenomen worden of kan er een decor in een studio worden gebouwd?

REGISSEUR

De regisseur van de film beslist hoe hij van het verhaal een film maakt. Hij of zij bepaalt hoe de film eruit gaat zien. Hij bepaalt de inhoud en de stijl van de film. De regisseur is dus verantwoordelijk voor alles wat er voor de camera gebeurt. Hij moet het overzicht hebben op de vaak chaotische filmsets waarop veel mensen door elkaar lopen. De regisseur is de baas tijdens de opnames.

ACTEURS EN ACTRICES

Een regisseur heeft acteurs en actrices nodig. Elke acteur krijgt een eigen rol in het verhaal. Voor elke rol wordt de beste acteur gezocht. Het zoeken naar acteurs heet *casten*. Daar zijn speciale bureaus voor (*castingbureaus*). De mensen van een castingbureau hebben een archief vol foto's en namen van acteurs en ze weten precies waar iedereen goed in is. Zo vinden ze het juiste 'type' voor elke rol. De acteurs doen eerst een screentest en de beste wordt gekozen. Een acteur speelt dat hij iemand anders is, namelijk het personage uit de film. Soms doen acteurs dat zo goed dat iedereen denkt dat ze in het echt ook zo gemeen of romantisch zijn. Dat is de kracht van film: film laat je in iets geloven. Je weet vaak wel dat het niet echt is, maar de suggestie dat het wél echt is, is zo groot dat je vergeet dat je 'maar' naar een verzonnen verhaal kijkt.

MUZIEK EN GELUID

Een regisseur wil graag dat zijn verhaal goed overkomt bij de kijkers en dat ze snappen wat hij bedoelt. Er bestaan allerlei manieren om iets duidelijk te maken. Muziek en geluid zijn bijvoorbeeld heel belangrijk voor de beleving van een film. Zo wordt een achtervolging met spannende muziek erbij nog veel enger. Of neem een scène van spelende kinderen in een zwembad. Met vrolijke liedjes op de achtergrond ziet dat er niet eng uit. Maar als er dreigende muziek te horen is, krijgt de kijker het idee dat er iets spannends gaat gebeuren. Die man, die de tuin binnenkomt, is vast niet de tuinman, maar een crimineel!

CAMERAVOERING

Ook de manier waarop er wordt gefilmd, bepaalt hoe een scène overkomt bij een kijker. Laat de camera een hele straat zien of komt alleen het gezicht van de hoofdpersoon in beeld? Is de camera heel beweeglijk of staat hij stil? De camera bepaalt wat je ziet en wat niet. De cameraman bepaalt via *kadring* welk beeld de kijker te zien krijgt. Als in een James Bond-film een tijdbom afgaat, laat de camera het klokje van heel dichtbij zien. Als kijker weet je dan dat James Bond op moet schieten! Laat de camera in een western een leeg beeld zien met in de verte een kleine stofwolk, dan weet je dat er in een afgelegen, droog gebied een eenzame cowboy aankomt. En het kan nog wel even duren voordat we zijn gezicht te zien krijgen.

De camera kan vanuit verschillende standpunten filmen. Meestal filmt de camera op ooghoogte, want zo kijken mensen naar elkaar. Staat de camera hoog, dan heet dat *vogelperspectief*. Als je iemand van bovenaf filmt, lijkt hij kleiner want je kijkt letterlijk op iemand neer. Als kijker denk je dat die persoon niet erg belangrijk is. Staat de camera laag, dan heet dat *kikvorsperspectief*. Film je iemand van onderaf, dan lijkt hij groter en machtiger. Je kijkt immers letterlijk tegen iemand op.

De cameraman zorgt ook voor de bewegingen van de camera. Die kan alle kanten op bewegen: links, rechts, omlaag en omhoog. De camera rijdt vaak over rails zodat een afstand makkelijk en zonder schokken overbrugd kan worden, bijvoorbeeld van de ene naar de andere kamer. Je kunt de camera zelfs op een kraan zetten die heel ver de lucht ingaat, of neerdaalt vanuit een heel hoge positie. De camera leidt de kijker door de film heen.

STUDIO

Vroeger werden bijna alle films in een studio opgenomen. Een studio is een grote lege ruimte waarin

van alles gezet kan worden. Dat was handiger dan filmen in de buitenlucht. Buiten een studio filmen wordt ook wel *filmen op locatie* genoemd. In een studio heeft de regisseur alles onder controle. Het regent en waait er bijvoorbeeld nooit. De cameraman hoeft niet te wachten tot de zon opkomt voor voldoende licht; dit kan hij met lampen beheersen die overal in de studio staan en hangen. In de studio kan je een decor bouwen waarvan je zelf kunt bepalen hoe het eruit ziet. Als je op locatie filmt, moet je het doen met wet de omgeving je biedt. Maar filmen op locatie ziet er vaak wel realistischer uit.

OPNAME

De acteurs oefenen voordat er wordt gefilmd. Alle scènes worden een keertje gespeeld. Vaak is de volgorde waarin de scènes worden opgenomen anders dan de volgorde van de scènes in film. Dat kan beter uitkomen. Als zich in een film twee scènes op het strand afspelen, is het slim om die na elkaar op te nemen. Want anders moet je steeds heen en weer reizen tussen de locaties. Eindelijk is het zover dat de opnames kunnen beginnen. Op het teken van de regisseur start de cameraman de camera.

SHOTS EN TAKES

Niet elk shot staat er in een keer goed op. Vooral als een scène op locatie wordt opgenomen, kan er van alles mis gaan. Er kan opeens een auto door het beeld rijden. Of het gaat regenen terwijl in de scène de zon moet schijnen. Of de klok van een kerktoren begint opeens te luiden. Acteurs kunnen zich vergissen in de tekst. Of de huilbui die in het scenario staat, lijkt nergens op. Of iemand krijgt de slappe lach. Soms worden er wel tien takes genomen voordat er één goed shot is. De regisseur kiest welke takes worden weggegooid en welke hij wil gebruiken.

MONTAGE

Als de film is opgenomen, worden de opnames in de goede volgorde gezet. Dat heet *monteren*. Het verhaal wordt dan samengesteld. De editor monteert, maar de regisseur kijkt vaak ook mee. Een film van anderhalf uur bestaat uit ongeveer 2,5 kilometer filmmateriaal. De regisseur heeft meestal veel meer uren gefilmd. De editor moet dus kiezen. De volgorde waarin hij scènes monteert, is heel belangrijk. Bij een spannende film kom je pas op het laatst te weten wie de moordenaar is. De editor kan scènes die zich afspelen in het heden afwisselen met scènes uit het verleden. Door bepaalde scènes wel en andere niet te monteren, kan de film anders worden. Misschien niet veel anders, maar toch. Tijdens de montage kan een hele scène geschrapt worden, maar er kan ook voor worden gekozen de scène in close-up te laten zien. Door de montage krijgt film haar uiteindelijke vorm.

SPECIAL EFFECTS EN STUNTMANNEN

Film is bedrog. De acteurs spelen rollen. Het huis waarin ze wonen, heeft papieren muren. De regen komt uit een tuinslang. Niks is wat het lijkt. Toch wordt je meegenomen in het verhaal en leef je mee met de hoofdpersonen. Je zit te griezelen, te lachen of te huilen. Er zijn mensen die voor de film speciale effecten maken. Die verzinnen dus eigenlijk trucjes (*trucage*) waardoor alles nog echter lijkt. Soms wordt daarbij een stuntman gebruikt. Een stuntman doet de gevaarlijke trucs. Hij trekt de kleren van de filmheld aan en springt uit een brandend huis. Natuurlijk met een speciaal pak onder zijn kleren. Zijn gezicht wordt niet gefilmd. Zo ziet niemand dat de acteur de stunt niet zelf doet.